

Tlf: 96 26 38 00
herning@bdo.dk
www.bdo.dk

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
Birk Centerpark 30
DK-7400 Herning
CVR-nr. 20 22 26 70

RANUM EFTERSKOLE COLLEGE
UDSKRIFT AF REVISIONSPROTOKOL
SIDE 266 - 282
VEDRØRENDE ÅRSREGNSKABET 2018

RANUM EFTERSKOLE COLLEGE, SKOLEKODE 827.300

PROTOKOLLAT TIL ÅRSREGNSKABET 2018

Som skolens revisor har vi afsluttet den i Undervisningsministeriets lovbekendtgørelse nr. 94 af 8. februar 2018 foreskrevne revision af årsregnskabet for 2018. I den anledning skal vi redegøre for følgende:

1. Identifikation af det reviderede årsregnskab for 2018.
2. Overordnede kommentarer og risikofaktorer.
3. Finansiell revision.
4. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision.
5. Ledelsens regnskabserklæring.
6. Assistance og rådgivning.
7. Revisors habilitetserklæring mv.
8. Oplysning om den uafhængige revisors revisionspåtegning på årsregnskabet.
9. Revisortjekliste.

1. Identifikation af det reviderede årsregnskab for 2018

Vi har revideret det af bestyrelsen udarbejdede årsregnskab for Ranum Efterskole College for 2018.

Årsregnskabet viser følgende resultat, aktiver og egenkapital i tkr.:

Resultat.....	6.715
Aktiver.....	74.180
Egenkapital.....	27.445

Farvekoder

Under de enkelte revisionsområder har vi med nedenstående farvekoder markeret, hvilke områder bestyrelsen skal være særligt opmærksom på.

 Ingen væsentlige bemærkninger.

 Kræver ledelsens bevågenhed.

 Risiko for væsentlig indflydelse på vurdering af årsregnskabet. Kræver høj grad af bevågenhed fra ledelsen.

2. Overordnede kommentarer og risikofaktorer

2.1. Opfølgning på bemærkninger og anbefalinger fra sidste års revisionsprotokollat

Revisionen af skolens forrige regnskabsår gav ikke anledning til bemærkninger eller anvisninger, som kræver særskilt opfølgning.

2.2. Årets bemærkninger og anbefalinger af særlig betydning for årsregnskabet eller forvaltning

Revisionens formål, planlægning og udførelse er uændret i forhold til tidligere. Vi henviser til vores aftalebrev af 31. maj 2018.

Godkender bestyrelsen årsregnskabet i den nuværende form, vil vi forsyne det med en påtegning med forbehold afledt af, at ledelsen har medtaget budgettal i årsregnskabet som sammenligningstal. Forbeholdet omfatter ikke tallenes rigtighed eller andre forhold - det er alene præsentationen af budgettal, da det ikke er tilladt at medtage budgettal efter årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse B.

Vi henviser til vores kommentarer i de efterfølgende afsnit, som efter vores opfattelse bør indgå i ledelsens vurdering og godkendelse af årsregnskabet samt i vurderingen af forvaltningen.

2.2.1. Konklusion på forvaltningsrevision

Vi har i forbindelse med vores finansielle revision ikke konstateret forhold, der kunne give anledning til at udvide eller ændre den planlagte forvaltningsrevision.

Vi har endvidere ikke konstateret forhold, der kunne indikere, at skolen ikke skulle have en hensigtsmæssig forvaltning.

2.3. Tilsynssager hos styrelsen mv.

Vi har forespurgt skolens ledelse, om der i regnskabsåret har været eller er igangværende tilsynssager. Ledelsen har oplyst, at der ikke har været tilsynssager i regnskabsåret eller er igangværende tilsynssager hos styrelsen.

3. Finansiell revision

3.1. Forretningsgange og interne kontroller, dispositioner, registreringer og regnskabsafklæggelse

Skolens størrelse og organisation giver ikke mulighed for etablering af effektive interne kontroller og funktionsadskillelse. Der er dog etableret funktionsadskillelse i den udstrækning, det er muligt. Vi har som konsekvens heraf baseret vores revision på en substansbaseret revisionsstrategi, herunder regnskabsanalyser.

Vi har gennemgået skolens forretningsgange vedrørende den økonomiske forvaltning. I den forbindelse skal bemærkes, at forretningsgangen ikke er tilrettelagt således, at der er fuldstændig adskillelse mellem kasserer og bogholderifunktionen. På grund af skolens størrelse og organisation er det ikke praktisk muligt at have en fuldstændig adskillelse af disse funktioner, og skolen har derfor indført andre kompenserende kontroller, som bevirker, at vi ikke anser denne svaghed for væsentlig. Endelig skal vi gøre opmærksom på, at der altid er en risiko for besvigelser, og at en sådan risiko er påvirket af omfanget af ledelsens kontrol.

Set i forhold til skolens størrelse og organisation samt de indførte delvist kompenserende kontroller anser vi skolens forretningsgange på området som betryggende.

Vi har gennemgået følgende områder:

- Den generelle it-sikkerhed på det administrative område
- Persondataforordningen
- Statstilskud
- Løn og ansættelsesmæssige dispositioner
- Andre væsentlige områder
- Øvrige forhold i revisionsbekendtgørelsen:
 - Fast ejendom
 - Skolepenge (egenbetaling), statslig elevstøtte og egenbetaling
- Øvrige forhold:
 - Aktiviteter uden for loven
 - Andre indtægter
 - Øvrige omkostninger
 - Tilgodehavender
 - Likvide beholdninger, herunder elektroniske betalinger
 - Anlægsaktiver
 - Gæld og eventualforpligtelser
 - Forsikringer
 - Opbevaring af bogføringsmateriale

og har foretaget en overordnet vurdering af, om skolens forretningsgange er betryggende set i forhold til skolens størrelse og organisation samt de indførte delvist kompenserende kontroller, uden at det giver anledning til væsentlige bemærkninger.

Skolens bogføring er tilrettelagt således, at den kan danne grundlag for opstilling af såvel årsregnskab som andre økonomiske informationer, og det er vores opfattelse, at skolen har etableret tilstrækkelige kontrolforanstaltninger til sikring af en korrekt registrering af alle indtægter og omkostninger samt skolens aktiver.

Til de enkelte områder kan vi supplerende anføre:

3.1.1. Den generelle it-sikkerhed på det administrative område

I forbindelse med vores revision har vi foretaget en gennemgang og vurdering af de generelle administrative it-kontroller og procedurer på skolen.

Vores revisionshandlinger baseres så vidt muligt på interne kontroller i og omkring disse systemer. Vi vurderer derfor løbende skolens procedurer og administrative it-systemer.

På baggrund af vurderingen fastlægger vi arten og omfanget af det videre revisionsarbejde under hensyntagen til eventuelle svagheder i sikkerheden eller i de interne kontroller.

Ved gennemgangen er det vurderet, hvorvidt der ved it-anvendelse er etableret de fornødne sikkerhedsforanstaltninger til imødegåelse af datatab og andre uregelmæssigheder. Gennemgangen er primært foretaget ved interviews.

Det er vores opfattelse, at skolens it-miljø er tilrettelagt på betryggende vis og kan danne grundlag for et retvisende regnskab.

3.1.2. Persondataforordningen

Skolens ledelse har overfor os oplyst, at skolen har udarbejdet skriftlig fortegnelse over persondata med tilhørende risikovurdering og nødvendige handlingsplaner. Ledelsen har ligeledes oplyst, at der er udarbejdet databeskyttelsespolitik, samtykkeerklæringer og indgået relevante databehandlaftaler.

Vi har ikke foretaget en gennemlæsning heraf, og udtaler os således ikke om, hvorvidt alle kravene i EU-persondataforordningen er opfyldt.

3.1.3. Statstilskud

Revisionen af elevregistreringer og tilskud er opdelt i følgende:

- Gennemgang af forretningsgange for indmeldelse, fraværsregistrering og udmeldelse
- Afgivelse af erklæring om de gennemførte aktiviteter og elevindberetninger
- Afstemning af modtagne tilskud, herunder aktiviteter (årselever)
- Afstemning af modtagne specialundervisningstilskud mv.

Gennemgang af forretningsgange for indmeldelse, fraværsregistrering og udmeldelse

Vi har i årets løb foretaget en gennemgang af forretningsgangen for registrering af elever i elevregistreringssystemet. Herunder har vi efterprøvet forretningsgangene for registrering af indmeldelse, fravær og udmeldelse.

Det er vores opfattelse, at registreringen af indmeldelse, fravær og udmeldelse for de kontrollerede klasser generelt foretages i henhold til retningslinjerne fra ministeriet og fungerer betryggende.

Afgivelse af erklæring om de gennemførte aktiviteter og elevindberetninger

Vi har til brug for beregning af tilskud til skolen afgivet revisorerklæring vedrørende skolens aktivitetsindberetning.

Gennemgangen er udført dels i forbindelse med den særskilte attestations af skolens oplysninger til beregning af tilskud og dels i forbindelse med revisionen af årsregnskabet.

Afstemning af modtagne tilskud, herunder aktiviteter (årselever)

Vi har kontrolleret, at tilskud er i overensstemmelse med tilskuds- og regnskabspraksis beregnet på baggrund af årselevtallet for skoleåret 2017/18.

Afstemning af modtagne specialundervisningstilskud mv.

For de elever, hvor skolen modtager individuelle tilskud, har vi stikprøvevis kontrolleret, at tilskudsgrundlaget er korrekt, og at der alene er medtaget tilskud til elever, som er og har været aktive på skolen.

Under vores revision af tilskudsudløsende faktorer er vi ikke stødt på forhold, som efter vores opfattelse strider mod gældende tilskudsbekendtgørelser og -betingelser samt foreliggende tilskudspraksis.

I forbindelse med revisionen af skolens årsregnskab er det vurderet, at skolens tilskudsgrundlag er uændret i forhold til de erklæringer, der er afgivet i årets løb.

3.1.4. Løn og ansættelsesmæssige dispositioner

Revisionen af løn er opdelt i følgende:

- Gennemgang af forretningsgange for lønstamdata (personalesager)
- Gennemgang af forretningsgange for lønudbetalinger
- Gennemgang af forretningsgange vedrørende arbejdstid

Vi har gennemgået forretningsgangene og de dertil knyttede interne kontroller i lønningsbogholderiet uden at have bemærkninger hertil.

Gennemgang af forretningsgange for lønstamdata (personalesager)

Revisionen har blandt andet omfattet:

- Opfølgning på forretningsgange for oprettelse og ændring af lønstamdata
- Gennemgang af et udsnit af personalegrupper, herunder stikprøvevis gennemgang af dokumentation for uddannelse og tidligere beskæftigelse, anciennitetsdato mv.
- Gennemgang af variable ydelser og engangsvederlag, herunder merarbejde/særlig indsats og resultatløns
- Gennemgang af intervallønsaftaler og aftalte tillæg til ledelse

Vi har foretaget en stikprøvevis kontrol af, om stamdata registreres og dokumenteres korrekt i skolens lønsystem i forhold til de oplysninger, der foreligger om den enkelte ansatte.

Vi har stikprøvevis gennemgået udbetaling for variable ydelser, herunder overarbejde samt engangsvederlag for merarbejde og særlig indsats. Vi har i denne forbindelse påset, at der foreligger behørig ledelsesgodkendelse forinden udbetaling samt efterprøvet, at udbetalinger er sket i overensstemmelse med gældende regler.

Bestyrelsen har godkendt omfanget og niveauet for merarbejde og udbetaling for særlig indsats til forstander i overensstemmelse med reglerne. Derudover har forstander taget stilling til merarbejde og udbetaling for særlig indsats til øvrige ledere i overensstemmelse med reglerne.

Skolens forstander og øvrige ledere har modtaget resultatløns.

Vi har, baseret på de foretagne undersøgelser, vurderet, at skolen overholder de udstedte retningslinjer om indgåelse af resultatlønskontrakter for både forstander og øvrige ledere.

Herudover har vi gennemgået, om uansøgte afskedigelser er sket i overensstemmelse med gældende regler og aftaler.

Gennemgang af forretningsgange for lønudbetalinger

Revisionen har blandt andet omfattet:

- Opfølgning på forretningsgange i forhold til lønudbetalinger
- Stikprøvevis gennemgang af lønudbetaling til lærere, øvrige ledere og medarbejdere
- Gennemgang af lønudbetaling til forstander
- Gennemgang af lønudbetaling til medarbejdere i administrationen

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Gennemgang af forretningsgange vedrørende arbejdstid

Vi har kontrolleret, at der foreligger en opgaveoversigt, der følger reglerne i arbejdstidsaftalen for lærere samt stikprøvevis kontrolleret, at der for de udvalgte lærere er udarbejdet en opgaveoversigt.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

3.1.5. Andre væsentlige områder

Øvrige forhold i revisionsbekendtgørelsen

Fast ejendom (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har fulgt op på, at skolen ikke har erhvervet bygninger med henblik på udlejning.

Skolepenge (egenbetaling), statslig elevstøtte og egenbetaling (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har gennemgået forretningsgang og intern kontrol vedrørende elevregistrering samt indbetaling af skolepenge, herunder styring af tildelte fripladser. Vi har herudover stikprøvevis kontrolleret satserne for skolepengebetalinger.

I forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet har skolen regnskabsanalytisk redegjort for indtægterne til skolepengebetalinger og tildelte fripladser.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Statslig elevstøtte

Vi har gennemgået forretningsgang og intern kontrol, herunder stikprøvevis påset, at eleven opfylder betingelserne for, at der kan modtages statslig elevstøtte, og at elevbetalingen er nedsat svarende til elevstøtten.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Egenbetaling

Vi har gennemgået, at skolen opfylder minimumskravet til egenbetaling, og at elevbetalingen ikke er væsentligt over gennemsnittet for skoleformen.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Øvrige forhold**Aktiviteter udenfor loven (del af afsnit 3.1.5.)**

Vi har gennemgået forretningsgangen og den interne kontrol, herunder at skolen har registreret aktiviteten særskilt og har aflagt særskilt regnskab, jf. særlig specifikation i årsregnskabet.

Andre indtægter (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har gennemgået andre indtægter analytisk og har herunder stikprøvevis efterprøvet enkelte poster til grundbilag og indsætning i bank. Vi henviser endvidere til vores særskilte kommentarer i afsnittet juridisk-kritisk revision.

Øvrige omkostninger (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har for delområdet stikprøvevis efterprøvet, at skolens forretningsgang på området efterleves, med henblik på at påse:

- At udgiften er bogført korrekt.
- At omkostningen er afholdt af skolen og vedrører skolens drift.
- At dateringen ligger omkring bogføringstidspunktet.
- At faktura er fra en af skolens naturlige leverandører og ikke bærer præg af rettelser.
- At attestationer er foretaget.
- At bilaget er et originalbilag.

Tilgodehavender (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har gennemgået skolens forretningsgange på området og efterprøvet, at der ligger en formaliseret rykkerprocedure for overforfaldne tilgodehavender.

Likvide beholdninger, herunder elektroniske betalinger (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har foretaget uanmeldt beholdningseftersyn den 28. november 2018 med tilhørende afstemning til finansbogføringen og test af godkendelses- og frigivelsesprocedurer. Dette har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

Det er vores opfattelse, at der er en betryggende kontrol med skolens likvide beholdninger.

Vi har stikprøvevis gennemgået, at likvide konti løbende afstemmes til eksterne kontoudtog, samt at interne godkendelses- og attestationsprocedurer ved ind- og udbetalinger bliver overholdt. Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Vi har påset, at likvide midler anbringes i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om efterskoler og frie fagskoler, samt at eventuel overskudslikviditet anbringes fordelagtigt. Vi har fået oplyst, at skolen har fokus på, om der er mulighed for løbende at overføre beløb til aftalekonti for at oppebære højst mulig forrentning.

Vi skal for en god ordens skyld henlede opmærksomheden på risikoen ved anbringelse af skolens samlede likvider i en bank, idet bankens garantikum er på 100.000 Euro. Vi anbefaler, at det overvejes, hvorvidt det kunne være muligt at placere en del af skolens likvide midler i obligationer eller alternative banker.

Vi har i forbindelse med vores revision gennemgået skolens elektroniske betalingsystemer. Vores revision har været tilrettelagt med henblik på at vurdere følgende områder:

- Den indbyggede funktionsadskillelse, herunder at der skal to til at godkende betalinger.
- Systemernes adgangs begrænsning.

Vi har gennemgået skolens fuldmagtsforhold, og vi har ingen væsentlige bemærkninger hertil.

Anlægsaktiver (del af afsnit 3.1.5.)

Vores revision af skolens forretningsgange for dette delområde har været rettet mod kontrol af, at disponeringer alene sker i overensstemmelse med skolens retningslinjer og fuldmagtsforhold.

Vi har endvidere i forbindelse med den løbende revision stikprøvevis gennemgået skolens anlægskartotek og foretaget en efterprøvelse af aktivernes fysiske tilstedeværelse, samt at tilgange og fastlagte levetider er indarbejdet i overensstemmelse med skolens regnskabspraksis.

Endelig er anlægskartoteket afstemt til skolens bogføring og regnskab.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Gæld og eventualforpligtelser (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har gennemgået skolens forretningsgange på området og påset, at ledelsen har fastlagt en politik for optagelse og refinansiering af langfristede lån, ligesom der er klare retningslinjer for håndtering af skolens varekreditorer.

Forsikringer (del af afsnit 3.1.5.)

Det er ikke muligt for os at vurdere, hvorvidt den forsikringsmæssige dækning er tilstrækkelig. Vi bemærker imidlertid, at skolen løbende forholder sig til den forsikringsmæssige afdækning i samråd med skolens forsikringsmægler.

Opbevaring af bogføringsmateriale (del af afsnit 3.1.5.)

Vi har fået oplyst og stikprøvevis påset, at skolen ikke har ændret de etablerede forretningsgange, der sikrer, at bogføringsmateriale opbevares og arkiveres i overensstemmelse med reglerne i bogføringsloven.

4. Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Vi har ud over den finansielle revision foretaget juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision. Denne revision er udført integreret og sideløbende med den finansielle revision af årsregnskabet i henhold til Standarderne for Offentlig Revision.

Revisionen har omfattet en vurdering af økonomistyringen, sparsommelighed, produktivitet og effektivitet, herunder om skolens ledelse har taget skyldige økonomiske hensyn ved midlernes forvaltning samt at ledelsen efterlever gældende love og regler.

Vurderingerne er blandt andet baseret på den administrative tilrettelæggelse af opgavevaretagelsen, de økonomiske dispositioner, der er foretaget, analyser og sammenligninger af indtægts- og omkostningsposter, nøgletal, budgetafvigelse, budgetforudsætninger, målfastsættelse og -opfyldelse, usædvanlige tendenser i udviklingen samt løbende styringsprocesser.

Det er skolens ledelse, der har ansvaret for at planlægge og styre skolens aktiviteter og herved sikre, at skolens ressourcer, herunder statstilskuddet, anvendes på en økonomisk og forsvarlig måde.

Ledelsen afholder løbende møder, hvor aktiviteter og opgaver planlægges og prioriteres ud fra skolens politikker og overordnede mål og strategier, ligesom ledelsen løbende gennemgår og overvåger den økonomiske udvikling.

Det er sammenfattende vores opfattelse, at skolen har en hensigtsmæssig og forsvarlig administration med fokus på økonomistyring og regeloverholdelse.

4.1. Juridisk-kritisk revision

Vi har i forbindelse med revisionen ikke konstateret indikationer på væsentlige regelbrud.

4.1.1. Planlægning af juridisk-kritisk revision

Vi har i år behandlet følgende områder i forbindelse med vores juridisk-kritiske revision:

- Løn og ansættelsesmæssige dispositioner
- Gennemførelse af salg
- Uafhængighed
- Indkøb (se forvaltningsrevision)

Herudover har vi i forbindelse med vores revision, og de drøftelser, vi har med skolens ledelse, løbende opmærksomhed på, at der i skolens disponeringer er fokus på formål og virke samt overholdelse af gældende regler.

4.1.2. Drøftelse med ledelsen om besvigelser, herunder skolens formål

Under revisionen har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser, og ledelsen har over for os oplyst, at der efter dennes vurdering ikke er særlig risiko for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser.

Ledelsen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser.

Vi har under vores revision ikke konstateret forhold, der kunne indikere eller vække mistanke om besvigelser af væsentlig betydning for informationerne i årsregnskabet.

4.1.3. Løn

Vores juridisk-kritiske revision af regeloverholdelse på dette område er gennemført i naturlig forbindelse med vores revision af skolens forretningsgange og interne kontroller på lønområdet. Vi henviser til vores beskrivelser og konklusioner i dette protokollats afsnit 3.1.4.

4.1.4. Gennemførelse af salg

Vi har gennemgået forretningsgange og interne kontroller for afholdelse af aktiviteter uden for loven. Vi har herunder efterprøvet, at skolen har registreret aktiviteterne særskilt, og har aflagt særskilt regnskab herfor, jf. særlig specifikation i årsrapporten. Vi bemærker, at aktiviteten er overskudsgivende.

4.1.5. Uafhængighed

Vi er ved revisionen ikke blevet bekendt med forhold eller økonomiske transaktioner, som efter vores vurdering giver anledning til at betvivle skolens uafhængighed.

4.1.6. Konklusion på juridisk-kritisk revision

Vi har ved vores revision ikke konstateret forhold, der giver os anledning til at formode,

- at skolen i sit virke ikke er uafhængig, og
- at skolens midler ikke anvendes i overensstemmelse med de givne vilkår og skolens formål.

4.2. Forvaltningsrevision

Vi har i forbindelse med vores finansielle revision ikke konstateret forhold, der kunne give anledning til at udvide eller ændre den planlagte forvaltningsrevision. Vi har endvidere ikke konstateret forhold, der kunne indikere, at skolen ikke skulle have en hensigtsmæssig forvaltning.

Aktivitets- og ressourcestyring

4.2.1. Økonomistyring og budgetstyring af flerårige investeringsprojekter

Vurderingen af økonomistyringen omfatter blandt andet undersøgelser af, om skolen løbende følger op på drifts- og likviditetsbudgetter.

Vi har gennemgået økonomistyringen, herunder økonomirapporteringen for Ranum Efterskole College.

Skolen arbejder med en budgetmodel, som har en detaljeringsgrad, der skaber et godt grundlag for en efterfølgende budgetopfølgning. Budgettet er indarbejdet i skolens regnskabssystem, således at der løbende kan foretages sammenligning mellem budgetterede og realiserede bevægelser.

Ledelsen foretager løbende opfølgning på, om de vedtagne budgetter opfyldes, og der bliver løbende foretaget en tæt økonomiopfølgning. Herunder har bestyrelsen som et fast punkt på bestyrelsesmøderne gennemgang af den økonomiske udvikling og situation.

Det er vores vurdering, at økonomistyringen giver bestyrelsen og ledelsen en god mulighed for at kunne agere i forhold til den økonomiske situation samt udføre et fornuftigt ledelsestilsyn.

Revisionens formål er endvidere at sikre, at de interne regler for afstemning af balancens konti (debitorer, kreditorer mv.) er tilrettelagt hensigtsmæssigt, og at de overholdes, således at der ikke henstår væsentlige beløb, som burde være udlignet.

Vi har ikke konstateret forhold, der kunne indikere, at skolens økonomistyring ikke skulle være hensigtsmæssig og betryggende.

4.2.2. Sparsommelighed

Vurderingen af sparsommelighed omfatter blandt andet undersøgelser af, om skolens dispositioner er i overensstemmelse med de almindelige normer for, hvad der under hensyntagen til skolens art og størrelse kræves af en hensigtsmæssig og sparsommelig forvaltning af offentlige midler, herunder hvorvidt varer og tjenesteydelser er erhvervet på en økonomisk måde under hensyn til pris, kvalitet og kvantitet samt de af bestyrelsen udstukne retningslinjer.

Til vurdering af skolens sparsommelighed har vi i 2018 blandt andet haft fokus på følgende områder:

- Styring af offentlige indkøb
- Løn
- Prioritetsgæld
- Økonomisk udvikling

Ved vores revision af årsregnskabet, samtaler med skolens ledelse, nedenstående analyser samt vores kendskab til skolens forhold som helhed, er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at skolen ikke har ageret sparsommeligt.

4.2.3. Styring af offentlige indkøb

Skolen har løbende fokus på, at indkøb af varer og tjenesteydelser erhverves på en økonomisk forsvarlig måde under hensyn til pris og kvalitet.

4.2.4. Løn

Under vores gennemgang af skolens løn er vi ikke stødt på forhold, hvor der ikke aflønnes efter overenskomstmæssige satser.

4.2.5. Prioritetsgæld

Skolen har indgået aftale med sin bankforbindelse om løbende overvågning af skolens kreditforeningslån med henblik på vurdering af konverteringsmuligheder. Der er i året omlagt 4 lån til 2 nye lån med en lavere rente. Det er på dette grundlag vores vurdering, at skolens ledelse løbende er opmærksomme på optimeringsmuligheder i skolens drift og økonomi.

4.2.6. Økonomisk udvikling Resultatopgørelsen

Resultatopgørelsen udviser et resultat på 6.715 tkr. mod sidste års resultat på 6.317 tkr. Årets resultat afviger positivt i forhold til budgettet med 2.251 tkr.

Skolens indtægter er i 2018, 2.625 tkr. større end forventet. Dette skyldes primært øget egenbetaling for rejser og øgede andre indtægter fra sommerkurser.

På udgiftssiden har der været mindre udgifter til undervisning og kostafdeling, mens udgifterne til ejendomsdrift, administration og renter er realiseret højere. Samlet er der således forbrugt 374 tkr. mere end budgetteret, hvilket bevirker, at det samlede resultat er 2.251 tkr. højere end budgetteret.

4.2.7. Økonomisk udvikling

Indtægter

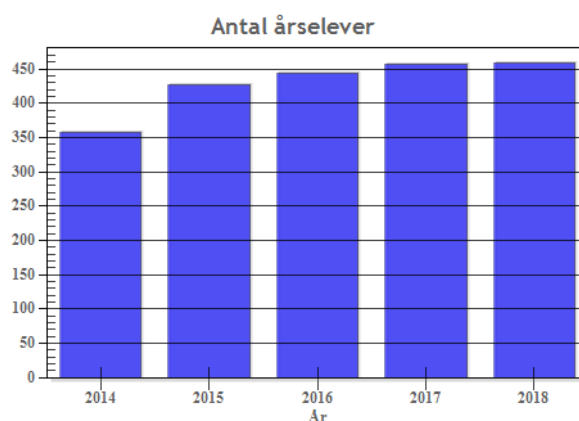
Skolens samlede indtægter udgør 83.533 tkr. mod 79.152 tkr. i 2017, og der er ved den løbende og afsluttende revision foretaget kontrolarbejder med henblik på en vurdering af, om de indtægter, der tilkommer skolen, indgår i årsregnskabet og er optaget i overensstemmelse med den fastlagte regnskabspraksis.

Vi har analyseret resultatopgørelsen og gennemgået bilag i det omfang, vi har fundet det nødvendigt.

Årselever

Skolens årselevtal har været kraftigt stigende i perioden 2014 til 2016 som følge af den gennemførte udvidelse. De seneste år er elevtallet dog stagneret. Årselevtallet for 2018 udgør 458,5, hvilket er en forøgelse på 2,7 i forhold til 2017.

Ledelsen forventer, at 2019 vil medføre et mindre fald i elevtallet og budgetterer med et årselevtal på 431,7.

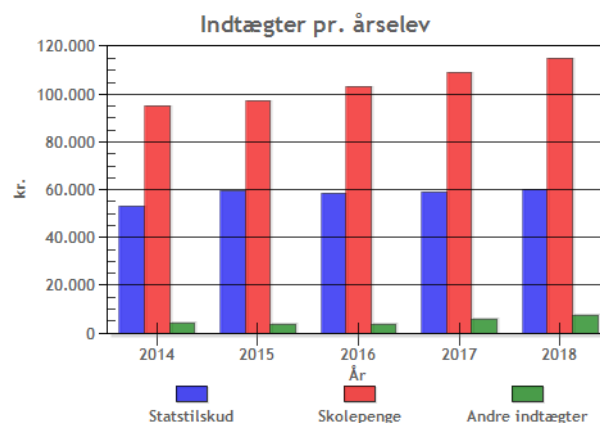

Indtægter

Skolens indtægter pr. årselev fra statstilskud er steget fra 2017 til 2018, hvilket primært skyldes, at skolen i 2018 har modtaget tilskud til specialundervisning.

Skolepengeindtægten pr. årselev er steget, hvilket skyldes den almindelig prisudvikling samt øget deltagerbetaling til rejser og indmeldelsesgebyrer.

Skolens andre indtægter pr. årselev er steget på grund af øgede indtægter fra sommerkurser.

4.2.8. Økonomisk udvikling

Driftsudgifter

Vedrørende de samlede driftsomkostninger, der udgør 76.818 tkr. mod 72.835 tkr. i 2017, har vi analyseret resultatopgørelsen, undersøgt udvalgte konti og gennemgået bilag i det omfang, vi har fundet det nødvendigt, bl.a. med henblik på at vurdere, hvorvidt dele af de afholdte udgifter er kvalificeret og periodiseret korrekt.

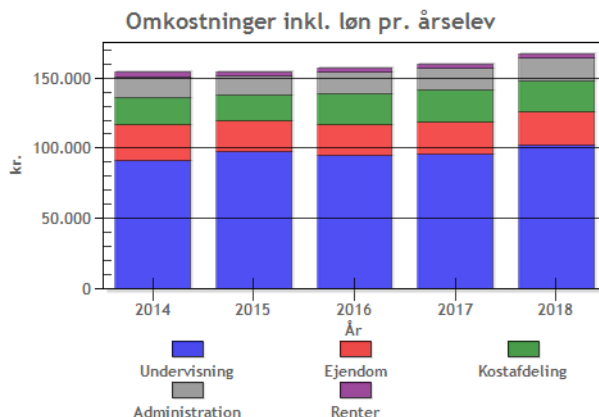
Driftsudgifter

Skolens samlede omkostninger inkl. løn pr. årselev er steget fra 159.796 kr. i 2017 til 167.542 kr. i 2018, svarende til en stigning på 4,8%.

Stigningen kan henføres til øgede udgifter på alle omkostningsgrupper med undtagelse af udgifter til kostafdeling., der udviser et mindre fald.

For undervisningsdelen skyldes stigningen primært øgede udgifter til løn og rejser.

Øgede udgifter vedrørende ejendomsdriften kan henføres til vedligeholdelse og afskrivninger og for administration øgede løn- og markedsføringsudgifter.

4.2.9. Økonomisk udvikling

Lønudgifter

Skolens udgifter til lønninger og vederlag mv. er udgiftsført med 35.759 tkr. mod 33.781 tkr. i 2017. Vi har i årets løb foretaget kontrolarbejder med henblik på at sikre os, at de udbetalte lønninger er i overensstemmelse med de indgåede lønftaler og meddelte oplysninger. Vi har ligeledes foretaget en gennemgang af aflønningen af skolens leder, for hvem der ikke er fastsat en højeste arbejdstid.

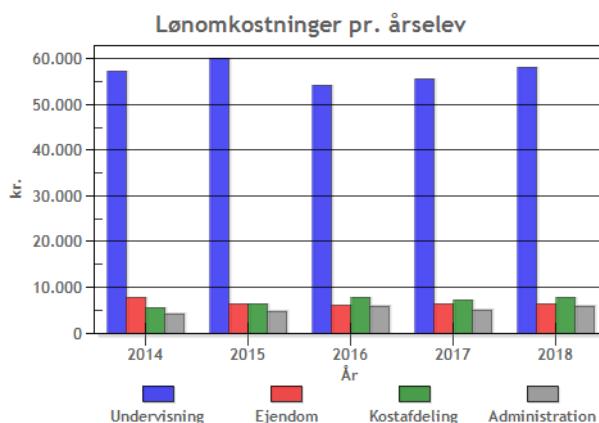
Vi har påset, at lønninger, der er udbetalt til det personale, der forestår lønudbetalinger eller foretager edb-indberetninger, er korrekte.

Vedrørende afregning, afstemning og lønoplysning af de ansattes A-indkomst, A-skat og andre udbetalte ydelser har vi ligeledes påset, at disse er korrekte.

Lønomskostninger

Skolens lønomskostninger pr. årselev til undervisning, kostafdeling og administration er steget, mens omkostningerne til ejendom er faldet.

Løn undervisning er således forøget fra 55.693 kr. pr. årselev i 2017 til 58.230 kr. pr. årselev i 2018, svarende til en stigning på 4,6%. Stigningen skyldes dels den almindelige lønudvikling og dels at skolen i året har haft en forøget barselsfrekvens.

4.2.10. Produktivitet

Vurderingen af produktiviteten omfatter blandt andet undersøgelser af, om skolens præstationsmål over en årrække har udviklet sig tilfredsstillende.

Produktivitet er vurderet på følgende områder:

- nøgletal
- datagrundlag for nøgletal
- skolens analyser over tid og benchmark med andre skoler

Skolen har opstillet målbare kriterier for vurdering af produktiviteten og har valgt at sætte fokus på følgende områder:

- Udvikling i elevtal og fordeling
- Årselever pr. lærerårsværk
- Lærertilslutningsudgift pr. årselev

4.2.11. Udvikling i elevtal og fordeling:

Elevtallet har som ovenfor illustreret udviklet sig positivt i de seneste år. I 2018 havde skolen 458,5 årselever, hvilket er 12,9 elever mere end målsætningen i det lagte budget for 2018.

4.2.12. Årselever pr. lærerårsværk:

Udviklingen i skolens nøgletal "Årselever pr. lærerårsværk" viser, at ledelsen har fokus på en løbende tilpasning af skolens personalemæssige ressourcer til det aktuelle elevtal. Det bemærkes, at nøgletallet stort set er på niveau med landsgennemsnittet.

	2018	2017	2016	2015	2014	Landsgennemsnit 2017
Årselever pr. lærerårsværk.....	8,7	8,4	8,2	7,7	7,4	8,2

4.2.13. Lærerlønsudgift pr. årselev:

Udviklingen i skolens lærerlønsudgift pr. årselev viser, at ledelsen har formået at tilpasse skolens personalemæssige ressourcer til det aktuelle elevtal.

	2018	2017	2016	2015	2014	Landsgennemsnit 2017
Lærerlønsudgift pr. årselev.....	58.230	55.693	54.157	60.056	57.158	59.458

Vi har i tilknytning til analysen af skolens produktivitet foretaget en sammenligning af udviklingen i skolens præstationer pr. årselev i forhold til tidligere år samt i forhold til skoleformens gennemsnit for skoler i et nærmere fastlagt segment på grundlag af skolernes størrelse. Denne analyse præsenteres i det efterfølgende afsnit.

Vi har ikke konstateret forhold, der giver anledning til bemærkninger omkring skolens produktivitet.

Indtægter og udgifter pr. årselev

I det følgende er vist udviklingen i resultatopgørelsens hovedtal for de sidste 3 år opgjort pr. årselev:

	Skoleformen *) > 199 elever 2017		Resultat- opgørelse 2018		Resultat- opgørelse 2017		Resultat- opgørelse 2016	
	Pr. årselev	%	Pr. årselev	%	Pr. årselev	%	Pr. årselev	%
INDTÆGTER								
Statstilskud.....	59.694	36,0	59.803	32,8	58.911	33,9	58.341	35,3
Skolepenge (elevbetaling mv.)....	98.870	59,7	115.093	63,2	109.074	62,8	103.328	62,5
Andre indtægter.....	7.120	4,3	7.292	4,0	5.671	3,3	3.730	2,2
	165.684	100,0	182.188	100,0	173.656	100,0	165.399	100,0
OMKOSTNINGER								
Lønomkostninger vedr. undervisning.....	59.458	35,9	58.230	32,0	55.693	32,1	54.157	32,7
Andre omkostninger vedr. undervisning.....	26.664	16,1	43.632	23,9	39.847	22,9	40.269	24,3
Lønomkostninger vedr. ejendomsdrift.....	6.339	3,8	6.219	3,4	6.278	3,6	5.975	3,6
Andre omkostninger vedr. ejendomsdrift.....	21.742	13,1	17.836	9,8	17.018	9,8	16.330	9,9
Lønomkostninger vedr. kostafdeling.....	8.171	4,9	7.740	4,2	7.234	4,2	7.688	4,6
Andre omkostninger vedr. kostafdeling.....	13.395	8,1	14.403	7,9	15.821	9,1	14.287	8,6
Lønomkostninger vedr. administration.....	4.690	2,8	5.802	3,2	4.908	2,8	5.640	3,4
Andre omkostninger vedr. administration.....	8.530	5,1	10.763	5,9	10.637	6,1	10.230	6,2
	148.989	89,8	164.625	90,3	157.436	90,6	154.576	93,3
Resultat før finansielle poster								
m.fl.....	16.695	10,2	17.563	9,7	16.220	9,4	10.823	6,7
Finansielle indtægter mv.....	126	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Finansielle omkostninger mv.....	-4.186	-2,5	-2.917	-1,7	-2.359	-1,4	-2.873	-1,9
RESULTAT PR. ÅRSELEV FØR SÆRLIGE POSTER.....	12.635	7,8	14.646	8,0	13.861	8,0	7.950	4,8
*) BDO's regnskabsanalyse.								
Nøgletal								
Overskudsgrad.....		7,8		8,0		8,0		4,8

Overskudsgraden fortæller, hvor meget der er tilbage af hver indtægtskrone efter de primære omkostninger (inkl. finansielle indtægter og omkostninger). Hvis overskudsgraden falder, er det udtryk for, at undervisningen er blevet dyrere at gennemføre pr. modtaget undervisningskrone.

Ud over foranstående analyse kan der for resultatopgørelsen uddrages og opstilles følgende konklusioner og nøgletal:

Resultatet pr. årselev på 14.646 kr., svarer til 8,0% af omsætningen, hvilket er på niveau med 2017 og en anelse mere end hvad skoleformen præsterede i 2017.

Ved sammenligning med skoleformen bemærkes det, at det særligt er skolepengeniveauet, som afviger positivt, hvilket hovedsageligt skyldes at der opkræves særskilt betaling for rejser. Dette afspejler sig tillige i andre omkostninger vedrørende undervisningen, der er højere end skoleformens.

Balancens sammensætning pr. årselev

I det følgende er vist udviklingen i balancens hovedtal for de sidste 3 år opgjort pr. årselev:

	Skoleformen 2017		Balance 2018		Balance 2017		Balance 2016	
	Pr. årselev	%	Pr. årselev	%	Pr. årselev	%	Pr. årselev	%
AKTIVER								
Anlægsaktiver.....	237.470	88,8	117.947	72,9	113.483	74,0	115.031	79,3
Omsætningsaktiver.....	29.953	11,2	43.841	27,1	39.797	26,0	30.118	20,7
	267.423	100,0	161.788	100,0	153.280	100,0	145.149	100,0
PASSIVER								
Egenkapital.....	109.656	41,0	59.857	37,0	45.480	29,7	32.548	22,4
Langfristet gæld.....	109.339	40,9	53.395	33,0	57.011	37,2	63.277	43,6
Kortfristet gæld.....	48.428	18,1	48.536	30,0	50.789	33,1	49.324	34,0
	267.423	100,0	161.788	100,0	153.280	100,0	145.149	100,0
Nøgletal								
Likviditetsgrad.....	61,85		90,33		78,36		61,06	
Soliditetsgrad.....	41,00		37,00		29,67		22,42	
Finansierungsgrad.....	46,04		45,27		50,24		55,01	

Likviditetsgraden er udtryk for, i hvor høj grad skolen er i stand til at betale den gæld tilbage, der umiddelbart forfalder på kort sigt. Der er ingen retningslinjer for, hvor stort nøgletallet skal være, men der bør tilstræbes en likviditetsgrad i nærheden af 100.

Skolens likviditetsgrad er opgjort efter almindelige anerkendte regnskabsprincipper og kan beregnes til 90,33, hvilket er en betydelig forbedring i forhold til 2017 og bedre end, hvad skoleformen i gennemsnit realiserede i 2017. Forbedringen er opnået afledt af det realiserede driftsoverskud til trods for, at der i året er gennemført investeringer på 5.734 tkr. for egne midler samtidig med, at der er afdraget langfristet gæld med 1.566 tkr.

Soliditetsgraden udtrykker skolens evne til selvfinansiering. Det vil sige forholdet mellem aktiver og egenkapitalen.

Jo større nøgletallet er, jo større del af aktiverne ejer skolen selv, og jo mindre del af aktiverne finansieres af eventuelle kreditorer. Soliditetsgraden er 37,00, hvilket er en forbedring i forhold til 2017, men dog fortsat lavere end skoleformens gennemsnitlige niveau i 2017. Den lavere soliditetsgrad afspejler sig dog ikke i en tilsvarende højere finansierungsgrad, idet denne stort set er på niveau med skoleformens.

Finansierungsgraden er udtryk for forholdet mellem den samlede langfristede gæld og de samlede anlægsaktiver. En finansierungsgrad på under 100 kan være udtryk for, at anlægsaktiverne er finansieret med egenkapital. Men det kan også være udtryk for, at finansieringen er sket med kortfristet gæld.

4.2.14. Effektivitet

Vurderingen af effektiviteten omfatter blandt andet undersøgelser af, om skolen har en veldefineret strategiplan og har etableret måleinstrumenter (nøgletal og brugerundersøgelser).

Skolen har opstillet målbare kriterier for vurdering af effektiviteten og har valgt at sætte fokus på følgende områder:

- Elevsøgning
- Fastholdelse/frafald

4.2.15. Elevsøgning:

Skolens elevtal har udviklet sig positivt. I 2018 realiserede skolen 458,5 årselever. Skolens målsætning for elevtallet har været en forøgelse til ca. 456 årselever. Ledelsens målsætning for skolens elevsøgning og aktivitetsniveau er således opfyldt.

4.2.16. Fastholdelse/frafald:

Vi har i samarbejde med skolens daglige ledelse foretaget en analyse af elevudviklingen med særlig fokus på nytilgang og fastholdelse.

	2018/19	2017/18	2016/17	2015/16
Antal elever ved skolestart.....	428	455	441	414
Frafald af elever i årets løb.....	34	23	25	23
Tilgang af elever i årets løb.....	14	6	14	15
Fastholdelsesprocent.....	92,1	94,9	94,3	94,4
Suppleringssevne i %.....	41,2	26,1	56,0	65,2

Skolen har i 2018 optaget 428 elever, hvilket er et fald på 27 elever i forhold til sidste skoleår. Fastholdelsesprocenten udviser et mindre fald, men skolen har formået at genbesætte ca. 41% af pladserne, hvilket afspejler sig i en stigende suppleringsprocent.

5. Ledelsens regnskaberklæring

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet har vi i overensstemmelse med god revisionsetik indhentet en erklæring fra skolens ledelse til bekræftelse af årsregnskabet's rigtighed og fuldstændighed, såsom oplysninger om pantsætninger, garantistillelser, retssager, besvigelser, begivenheder efter balancedagen samt andre vanskeligt reviderbare områder. Ledelsen har endvidere erklæret, at der efter deres opfattelse er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen, samt at modtagne statstilskud er anvendt i overensstemmelse med de givne vilkår.

Ledelsen er blevet gjort bekendt med, at de fejl og mangler, som vi under vores revision er blevet opmærksomme på, alle er rettet og indarbejdet i årsregnskabet.

6. Assistance og rådgivning

Ud over revision i henhold til revisionsinstruksen har vi foretaget revision i forbindelse med afgivelse af erklæringer for følgende:

- Oplysninger til beregning af driftstilskud for 2019 og regulering af tilskud for 2018.

Der er i årets løb desuden ydet regnskabsmæssig assistance til:

- Udarbejdelse af budgetter og udarbejdelse af skolens årsregnskab.

7. Revisors habilitetserklæring mv.

I henhold til Undervisningsministeriets bekendtgørelse om revision og tilskudskontrol m.m. nr. 957 af 6. juli 2017 erklærer undertegnede:

- at vi opfylder de i lovgivningen indeholdte habilitetsbetingelser,
- at vi under vores revision har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om,
- at revisionen ikke har givet anledning til bemærkninger i relation til anvendelse af tilskuddene i overensstemmelse med de givne vilkår,
- at vi under vores revision har fået bekræftet, at tilskudsgrundlaget er opgjort i overensstemmelse med gældende regler.

Herning, den 29. april 2019

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

Klaus Grønbæk Jakobsen
Statsautoriseret revisor

Forevist, den /

Karsten Niss
Formand

Lars Lawrence

Preben Nielsen

Jimmi Petersen

Arly Møller Badstue

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab, en danskejet revisions- og rådgivningsvirksomhed, er medlem af BDO International Limited - et UK-baseret selskab med begrænset hæftelse - og en del af det internationale BDO netværk bestående af uafhængige medlemsfirmaer.

8. Oplysning om den uafhængige revisors revisionspåtegning på årsregnskabet

☒	Revisors påtegning
☐	Uden modificeret konklusion, væsentlig usikkerhed vedrørende fortsat drift, fremhævelse af forhold vedrørende regnskabet eller revisionen eller andre rapporteringsforpligtelser
☐	Afkræftende konklusion
☐	Konklusion med forbehold om fortsat drift (going concern)
☒	Konklusion med forbehold om øvrige forhold
☐	Væsentlig usikkerhed vedrørende fortsat drift
☐	Fremhævelse af forhold vedrørende regnskabet
☐	Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen
☐	Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen (ikke revideret budgettal)
☐	Andre rapporteringsforpligtelser
☐	Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision (skal kun afkrydses, såfremt der er bemærkninger)

9. Revisortjekliste

Revisortjeklisten er en integreret del af revisionsprotokollatet.

Tjeklisten er udfyldt i tilknytning til revisionen af årsregnskabet.

Besvarelsen af checklisten enkelte spørgsmål er baseret på stikprøvevise undersøgelser vedrørende de pågældende forhold, gennemgange af forretningsgange eller af mere overordnede vurderinger af forholdene. Revisionen er ikke udført med særlig henblik på besvarelsen af tjeklisten.

Bemærkninger til områder, som besvares positivt, kan være omtalt i protokollen, medmindre vi ikke finder disse væsentlige. Ved negative besvarelser er der redegjort nærmere for forholdet andetsteds i revisionsprotokollen.

Punkt	Revisortjekliste Har revisionen givet anledning til kritiske bemærkninger eller væsentlige anbefalinger vedrørende	Sidenr. i protokol	Kritiske bemærkninger	Væsentlige anbefalinger	Ingen kritiske bemærkninger	Udskudt, jf. revisionsplanen	Punktet ikke relevant
	Overordnede kommentarer og risikofaktorer						
1.	Opfølgning på bemærkninger og anbefalinger fra sidste års revisionsprotokollat	266			X		
2.	Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsregnskabet og/eller forvaltningen	266			X		
3.	Tilsynssager hos Rigsrevisionen, styrelsen mv.	267			X		
	Finansiell revision						
4.	Forretningsgange og interne kontroller, dispositioner, registreringer og regnskabsaflæggelse	267			X		
5.	Den generelle it-sikkerhed på det administrative område	268			X		
6.	Statstilskud	268			X		
7.	Løn	269			X		
8.	Aktiviteter uden for loven	270			X		
9.	Andre væsentlige områder:						
	Juridisk-kritisk revision						
10.	Juridisk-kritisk revision, generelt	272			X		
11.	Gennemførelse af indkøb	272			X		
12.	Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner	272			X		
13.	Gennemførelse af salg	272			X		
14.	Uafhængighed	272			X		
	Forvaltningsrevision						
15.	Forvaltningsrevision, generelt	272			X		
16.	Aktivitets- og ressourcestyring	272			X		
17.	Mål- og resultatstyring, resultatløn	273			X		
18.	Mål- og resultatstyring, andre områder	275			X		
19.	Styring af offentlige indkøb	278			X		
20.	Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter	272			X		